

ΕΣΠΕΡΙΔΑ ΤΕΕ-ΕΛΕΤΟ

**«Τυποποίηση, Ποιότητα, Ορολογία:
η κληρονομιά του Βασίλη Α. Φιλόπουλου»**

Τετάρτη 16 Μαΐου 2007
Ξενοδοχείο Esperia Palace

Η ανάπτυξη της Τυποποίησης στον Ελληνικό Οργανισμό Τυποποίησης (ΕΛΟΤ) με προϊστάμενο τον Βασίλη Φιλόπουλο

Ειρήνη Φραγκοπούλου

Διπλ. Ηλεκτρολόγος Μηχανικός
π. προϊσταμένη της Διεύθυνσης ηλεκτροτεχνικής τυποποίησης του ΕΛΟΤ

Η γνωριμία μου με τον Βασίλη Φιλόπουλο τοποθετείται ακριβώς πριν από 30 χρόνια, στο Μάιο 1977, όταν άρχισα να εργάζομαι στον ΕΛΟΤ ως μηχανικός στη νεοσύστατη Δ/ση Τυποποίησης, της οποίας προϊστάμενος ήταν ο Βασίλης. Ο ΕΛΟΤ μόλις είχε αρχίσει να λειτουργεί και η εν λόγω δ/ση βρισκόταν ακόμα στο στάδιο της στελέχωσης.

Όπως είναι γνωστό, η Τυποποίηση ξεκίνησε στη χώρα μας αργά, αρχικά τη δεκαετία του 1960, από διάφορους φορείς και ορισμένες δημόσιες υπηρεσίες, όπως το Τεχνικό Επιμελητήριο (ΤΕΕ), η Ελληνική Ηλεκτροτεχνική Ένωση (ΕΗΕ), το Υπουργείο Δημοσίων Έργων, ο Οργανισμός για την Τυποποίηση των Ελληνικών Προϊόντων (ΟΤΕΠ) που ιδρύθηκε από το Υπουργείο Βιομηχανίας, καθώς επίσης η Δ/ση Τυποποίησης του ίδιου υπουργείου που είχε αναλάβει το έργο του ΟΤΕΠ.

Οι μεμονωμένες όμως και περιπτωσιακές αυτές προσπάθειες δεν οδήγησαν στην ενεργοποίηση όλων των ενδιαφερόμενων, ίσως γιατί στόχευαν μόνο σε συγκεκριμένους τομείς και δεν υπήρχε συντονισμός μεταξύ τους. Με την ίδρυση του ΕΛΟΤ άρχισαν να δημιουργούνται ευοίωνες προοπτικές ανάπτυξης της Τυποποίησης, δεδομένου ότι ο ιδρυτικός νόμος του Οργανισμού περιείχε αρκετές πρωτοποριακές διατάξεις που έδιναν τη δυνατότητα να τεθούν οι σωστές βάσεις για το σκοπό αυτό.

Έχοντας υπόψη το σημαντικό έργο που είχε να επιτελέσει ο ΕΛΟΤ, σύμφωνα με τον ιδρυτικό του νόμο, δηλαδή να καλύψει, με κεντρικό πυρήνα την ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗ, τη λειτουργία των εργαστηρίων δοκιμών, την πιστοποίηση των ελληνικών βιομηχανικών προϊόντων, καθώς επίσης τη διασφάλιση ποιότητας των επιχειρήσεων, βρεθήκαμε ως στελέχη της συγκεκριμένης Δ/σης μπροστά στη μεγάλη πρόκληση της θεμελίωσης και της λειτουργίας των δραστηριοτήτων της Τυποποίησης στη χώρα μας.

Έτσι, ο πρώτος χρόνος λειτουργίας του Οργανισμού αφιερώθηκε στη δημιουργία υποδομής με βάση τις αρχές και τους κανόνες λειτουργίας των Διεθνών Οργανισμών Τυποποίησης, σύμφωνα με τις εθνικές ανάγκες, τόσο σε επίπεδο δημόσιας διοίκησης, όσο και σε επίπεδο παραγωγικών τάξεων.

Κορυφαίο ρόλο σ' εκείνη την προσπάθεια έπαιξαν ο **Βασίλης Φιλόπουλος** και ο **Βαγγέλης Βαρδάκας**, επίσης ιδρυτικό μέλος του ΕΛΟΤ και προϊστάμενος της δ/σης προγραμματισμού.

Δεν μπορώ να ξεχάσω τις πρώτες συσκέψεις της Δ/σης, όπου από κοινού με τον Βασίλη μελετούσαμε τις αρχές της Τυποποίησης, όπως αυτές έχουν καθιερωθεί από το Διεθνή Οργανισμό Τυποποίησης (ISO), καθώς και τις διαδικασίες εκπόνησης των διεθνών προτύπων, στοιχεία στα οποία βασίστηκαν οι *Κανονισμοί*:

- «**Κανονισμός Σύστασης και Λειτουργίας Επιτροπών Τυποποίησης**» και
- «**Κανονισμός Σύνταξης και Έκδοσης Ελληνικών Προτύπων**».

Αξίζει να αναφερθώ εδώ σε τρεις από τις δώδεκα αρχές του ISO που χαρακτηρίζουν τους ανωτέρω Κανονισμούς και διασφαλίζουν τη σύνταξη των Ελληνικών Προτύπων από αντιπροσωπευτικές τεχνικές επιτροπές και την υποβολή σε δημόσια κρίση ώστε να επιτυγχάνεται κοινή αποδοχή:

1. Η Τυποποίηση αποσκοπεί στο μέγιστο όφελος του κοινωνικού συνόλου, γι' αυτό πρέπει να γίνεται με τη συμμετοχή και συναίνεση όλων των ενδιαφερομένων,
2. Στην Τυποποίηση τα ενδιαφερόμενα μέρη είναι ισότιμα,
3. Οι διαδικασίες της Τυποποίησης πρέπει να είναι φανερές.

Την έγκριση των Κανονισμών ακολούθησε ο καθορισμός των πρώτων θεμάτων τυποποίησης. Τα αιτήματα ήταν πολλά και πιεστικά, όχι μόνο από τις παραγωγικές τάξεις, αλλά και από τις δημόσιες υπηρεσίες, οι οποίες απαιτούσαν την έκδοση συγκεκριμένων προτύπων, αναγκαίων για την εφαρμογή σχετικών Προεδρικών Διαταγμάτων ή Υπουργικών Αποφάσεων και από εργαστήρια δοκιμών που απαιτούσαν Πρότυπα δοκιμών και μετρήσεων. Παράλληλα ο ΕΛΟΤ ήταν απαραίτητο να εκπονήσει ορισμένα βασικά και γενικά πρότυπα.

Μέχρι τις αρχές του 1980 η εκπόνηση Προτύπων προσανατολιζόταν στην προστασία περιβάλλοντος (έκδοση σχετικής νομοθεσίας από το Υπ. Βιομηχανίας), στην εξοικονόμηση ενέργειας (πετρελαϊκή κρίση, επίκαιρη και σήμερα), στις κτιριακές κατασκευές και τα δομικά υλικά

(έξαρση σεισμών, ανάγκη αναθεώρησης των αντισεισμικών κανονισμών) και στην ασφάλεια συσκευών.

Τα Πρότυπα που άρχισαν να εκπονούνται συστηματικά από τις τεχνικές επιτροπές αφορούσαν:

- Γενικά θέματα, όπως μονάδες μέτρησης, στατιστική, ορολογία.
- Περιβάλλον, όπως ποιότητα νερού και αέρα.
- Θέρμανση, ηλιακά συστήματα για την εξοικονόμηση ενέργειας.
- Σκυρόδεμα, τσιμέντο, αμιαντοτσιμέντο, θερμομόνωση, κτιριακές κατασκευές.
- Μετρήσεις, όπως αέριες εκπομπές, φυσικοχημικοί προσδιορισμοί νερού, ακουστική, συντελεστές θερμομόνωσης.
- Ασφάλεια, όπως ασφάλεια παιδικών παιχνιδιών, οικιακών ηλεκτρικών συσκευών.
- Προϊόντα, όπως χρώματα, πυροσβεστήρες, δοχεία πίεσης, καλώδια, ηλεκτρικές ασφάλειες, συσσωρευτές.
- Συγκεκριμένους παραγωγικούς κλάδους, όπως ταπητουργία, κλωστοϋφαντουργία.

Από το 1980 γίνεται η χώρα μας μέλος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, αλλά ο ΕΛΟΤ είναι ήδη μέλος των Διεθνών Οργανισμών Τυποποίησης ISO/IEC καθώς και των ευρωπαϊκών CEN/CENELEC.

Με τις αλλαγές που θεσμοθετούνται σε ευρωπαϊκό επίπεδο και την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη για τη νέα προσέγγιση στην Τυποποίηση, ανοίγει ένα νέο κεφάλαιο για τις δραστηριότητες Τυποποίησης και συγκεκριμένα, η υιοθέτηση των ενιαίων Ευρωπαϊκών Προτύπων σε εφαρμογή των σχετικών Οδηγιών, ώστε να επιτευχθεί η Ενιαία Ευρωπαϊκή Αγορά.

Νέοι ορίζοντες διανοίγονται με αυτό τον τρόπο για την εθνική οικονομία και την τεχνολογική ανάπτυξη. Όμως όλη αυτή η δραστηριοποίηση σε ευρωπαϊκό επίπεδο είχε ως συνέπεια μια σημαντική επιβάρυνση της εθνικής τυποποίησης σε κόστος, προσωπικό και όγκο τεχνικής εργασίας. Η ανάγκη δε της δυναμικής συνεργασίας των ειδικών από τους διάφορους τομείς της Οικονομίας ήταν πλέον επιτακτική.

Τα προβλήματα για τον Οργανισμό είναι μεγάλα: Περιορισμένοι πόροι, ελάχιστο προσωπικό, περιορισμένα μέσα. Τα Πρότυπα που εκπονούνται γράφονται και ξαναγράφονται λόγω τροποποιήσεων και διορθώσεων σε γραφομηχανές, μέχρι το 1985-86, οπότε άρχισε η μηχανοργάνωση του ΕΛΟΤ. Επιπλέον, με κάθε αλλαγή του εποπτεύοντος Υπουργού Βιομηχανίας, έπρεπε να υποδεχτούμε και νέες διοικήσεις του ΕΛΟΤ.

«Υποδοχή» σημαίνει εδώ ότι έπρεπε να πείσουμε κάθε νέα διοίκηση για την ιδιαιτερότητα της δραστηριότητας Τυποποίησης, τη σπουδαιότητά της για την εθνική οικονομία, καθώς επίσης για τη σημαντική συμβολή των εκπροσώπων των διαφόρων φορέων στις τεχνικές επιτροπές, των οποίων η προσφορά γινόταν λίγο πολύ σε εθελοντική βάση.

Κι όμως, παρ' όλες αυτές τις δυσκολίες, ο προϊστάμενος Βασίλης Φιλόπουλος κατάφερε με υπομονή και επιμονή, με εξαιρετική οργάνωση της Δ/νσής του, αλλά το κυριότερο, με την προσωπική επαφή με τον καθένα μας, καθώς και με τα μέλη των τεχνικών επιτροπών, ξεχωριστούς επιστήμονες και τεχνικούς, να προαγάγει την τυποποίηση στη χώρα μας, κάνοντάς την *συνείδηση*. Κυρίως, μας μετέδωσε το μεράκι του, την αγωνιστικότητά του και, το σημαντικότερο, το πνεύμα της *συναίνεσης* και της *συλλογικότητας*.

Οι τεχνικές επιτροπές του ΕΛΟΤ έγιναν εστίες συγκέντρωσης και ανταλλαγής απόψεων ενός σημαντικού αριθμού επιστημόνων και τεχνικών και εστίες λήψης αποφάσεων πάνω σε πληθώρα τεχνικών θεμάτων. Για πρώτη φορά, μέσω των τεχνικών επιτροπών του ΕΛΟΤ, μπορεί κάθε δημόσια υπηρεσία, οργανισμός, εκπαιδευτικό ίδρυμα και βιομηχανικός κλάδος να παρακολουθεί και να συμμετέχει στις εργασίες της διεθνούς και της ευρωπαϊκής Τυποποίησης για το θέμα που ενδιαφέρεται.

Ο Βασίλης ήταν από τους πρώτους που κατάλαβε τη σπουδαιότητα της συμμετοχής των εξωτερικών συνεργατών, του ρόλου του ΕΛΟΤ ως συντονιστικού οργάνου, καθώς και την ανάγκη για υψηλού επιπέδου οργάνωση και στελέχωση του Οργανισμού, ώστε να ανταποκριθεί στο ρόλο του.

Ίσως ο ΕΛΟΤ να μην έχει φτάσει μέχρι σήμερα ακόμα στο επίπεδο που στοχεύαμε εκείνα τα πρώτα δύσκολα χρόνια. Πάντως είναι βέβαιο ότι ο Βασίλης Φιλόπουλος ως προϊστάμενος τυποποίησης του ΕΛΟΤ, μέχρι τις αρχές του 1990 και στη συνέχεια ως προϊστάμενος της Δ/νσης προβολής και πληροφόρησης, μέχρι τη συνταξιοδότησή του, αγωνίστηκε για την αναβάθμιση του Οργανισμού.

Πρωτεργάτης στη θεμελίωση της Τυποποίησης στην Ελλάδα, αποτέλεσε ο ίδιος ΠΡΟΤΥΠΟ υπευθυνότητας, εργατικότητας, διεξοδικής έρευνας για εξεύρεση βέλτιστων λύσεων, ο Βασίλης ήταν η ΗΡΕΜΗ ΔΥΝΑΜΗ του ΕΛΟΤ.

Κλείνοντας θα ήθελα να επισημάνω ότι στη διάρκεια των 30 ετών λειτουργίας του Ελληνικού Οργανισμού Τυποποίησης συστήθηκαν και λειτούργησαν πάνω από 100 Τεχνικές Επιτροπές και Ομάδες Εργασίας στις οποίες συνεργάστηκαν περισσότεροι από 700 εμπειρογνώμονες

και εκπονήθηκαν κάποιες χιλιάδες Ελληνικά Πρότυπα. Παράλληλα αναπτύχθηκαν και οι δραστηριότητες εφαρμογής των Προτύπων, όπως οι εργαστηριακές δοκιμές, η Πιστοποίηση (δηλαδή η έκδοση πιστοποιητικών συμφωνίας με τα Πρότυπα), καθώς και η διασφάλιση Ποιότητας. Όμως η παρουσίαση της όλης ανάπτυξης αποτελεί, όπως αντιλαμβάνεσθε, το αντικείμενο μιας ξεχωριστής ημερίδας.

Σ' αυτά τα πλαίσια προσπάθησα να επικεντρώσω την ομιλία μου στα πρώτα, επομένως και σημαντικά βήματα του ΕΛΟΤ και κυρίως στη δημιουργία της υποδομής του κατάλληλου περιβάλλοντος ανάπτυξης της Τυποποίησης, όπου η *συνεισφορά* του Β. Φιλόπουλου ήταν *καθοριστική*.